

PATVIRTINTA

Sangrūdodos pagrindinės mokyklos direktoriaus
2024 m. vasarą 1 d. įsakymu Nr. V1-7

KOPĖČIŲ NAUDOJIMO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 18

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Sangrūdodos pagrindinėje mokykloje darbus ant kopėčių dirbti gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus, mokantis saugiai dirbti, patikrinęs sveikatą ir instruktuojamas (įforminus instruktavimus instruktavimo registravimo žurnaluose).

II SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Saugos priemonės	Prevencinės priemonės
Nukritimo iš aukščio pavojus. 	Dėl netinkamo kopėčių pastatymo, surinkimo. Netinkamos kopėčių būklės (neslystančių pėdų, ribotuvų nebuvimo). Mechanizmų ar durų atsitreškimo į kopėčias. Persisvėrimo per kopėčių viršų. Pusiausvyros praradimo dėl nešamo krovinio, svaigulio, aukščio baimės.	 	Tinkamas kopėčių pastatymas, įtvirtinimas. Stabilus tinkamas kopėčių pastatymui pagrindas. Apsauginio šalmo su užsektu dirželiu, dirbant aukščiau kaip 1,3 metrų nuo žemės. Kūno saugos diržų naudojimas (kartu su patikimu ankeravimu).
Griuvimas dėl slidumo. 	Dėl netinkamos avalynės. Užterštų skersinių ir laiptų. Dėl netinkamo lipimo kopėčiomis.		Užtikrinti kopėčių priežiūrą ir valymą. Pasirinkti saugų lipimo būdą; Susipažinti su ant kopėčių esančiais ženklais. Dėvėti su neslidžiu padu avalyne.

<p>Elektros srovės poveikis.</p> 	<p>Dėl darbo arti elektros įtampą turinčių dalių (pvz. ieškant gedimų). Kopėčių pastatymo per arti elektros įrangos.</p>		<p>Nustatyti saugius darbo atstumus. Pasirinkti tinkamas kopėčias darbui su elektra. Naudoti tinkamas dielektrines apsaugos priemones.</p>
--	--	--	--

II SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3. Įsitikinkite, kad esate pakankamai pasirengęs naudotis kopėčiomis, ar sveikatos būklė leidžia naudotis kopėčiomis. Tam tikri sveikatos sutrikimai, medikamentų naudojimas, alkoholio ar narkotinių medžiagų vartojimas gali kelti grėsmę saugumui naudojantis kopėčiomis.

4. Patikrinti (vizualiai) darbui reikalingų kopėčių tvarkingumą ir įsitikinti, ar:

- 4.1. nenusitrynę gamintojo ženklai;
- 4.2. nenusitrynęs kopėčių inventorinis numeris;
- 4.3. nepasibaigęs kopėčių periodinės patikros terminas (ant kopėčių turi būti užrašyta kito patikrinimo data);
- 4.4. apatinių ilginių galai yra su tvarkingais guminiiais ar metaliniais antgaliais (jei tai numato gamintojas);
- 4.5. stabilios (nedeformuotos, nepažeistos) pakopos;
- 4.6. kopėčių skersiniai (pakopos) švarūs ir neslidūs (pvz., purvas, tepalai ir kt.);
- 4.7. nekliba skersiniai (pakopos), nėra deformacijų ir įtrūkimų, ar tvarkingi kniedyti sujungimai;
- 4.8. tvarkingi, nesudilę skečiamųjų kopėčių ribotuvai (medžiaginiai diržai arba grandinės);
- 4.9. tvarkingi (nedeformuoti) skečiamųjų kopėčių metaliniai fiksatoriai;
- 4.10. nenusidėvėjusios metalinės dalys, nėra įtrūkimų, deformacijų, surūdijusių ar kitaip pažeistų vietų. Ar be defektų, nepažeisti korozijos tvirtinimo elementai.

5. Nešiojamos kopėčios turi būti statomos ant nejudančio, tvirto ir tinkamo dydžio pagrindo, kad jų skersiniai būtų horizontalioje padėtyje. Kopėčios turi būti pastatytos taip, kad jomis naudojantis jos stovėtų stabiliai.

6. Atremiamos kopėčios turi būti apsaugotos nuo slydimo, su apatinių ilginių galų kopėčiomis nuslysti neleidžiančiais įtaisais.

7. Prieš lipant ant kopėčių būtina įsitikinti, ar jos nepaslys, nepajudės iš vietos.

8. Pakabinamos kopėčios turi būti saugiai pritvirtintos taip, kad nejudėtų ir nesisuptų.

9. Naudojant sekcijines sudedamąsias arba ištraukiamąsias kopėčias, atskiros jų dalys turi būti tvirtai sujungtos viena su kita ir užfiksuotos.

10. Pažeistas ir sugadintas kopėčias naudoti **draudžiama**.

III SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

11. Kopėčios gali būti naudojamos tik trumpalaikiam lengvam darbui, patekimui į aukščiau esančias darbo vietas.

12. Ant kopėčių galima dirbti ne ilgiau kaip 2,5 val. per dieną ir ne ilgiau kaip po 30 min.

13. Darbui patikrinti tinkamas kopėčias, atitinkančias EN 131 standarto reikalavimus.

14. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas medines kopėčias. Dirbant ant pristatomų kopėčių aukščiau kaip 1,3 m, reikia naudoti saugos diržą, pritvirtintą prie pastato konstrukcijos arba kopėčių, jeigu šios patikimai pritvirtintos prie pastato konstrukcijos.

Kopėčių pastatymas:

15. Kopėčios turi būti pastatomos taisyklingai, pavyzdžiui atremiamos kopėčios turi būti atremiamos reikiamu kampu (apytiksliai 1:4), pakopos arba laipteliai privalo būti horizontalioje padėtyje, o skečiamosios kopėčios turi būti pilnai išskleistos.

16. Fiksuojantys mazgai, jei tokie yra, privalo būti pilnai užfiksuoti.

17. Kopėčios privalo būti statomos ant lygaus, horizontalaus ir nejudraus paviršiaus.

18. Atremiamas kopėčias reikia remti į lygų, kietą paviršių ir prieš naudojimą užfiksuoti taip, kad užtikrinti jų stabilumą.

19. Jokiu būdu negalima keisti kopėčių padėties žmogui esant kopėčių viršuje.

20. Statant kopėčias būtina įvertinti susidūrimo galimybę, pavyzdžiui su praeiviais, transporto priemonėmis arba durimis. Duris (išskyrus tas, kurios skirtos avariniam išėjimui) ir langus esančius atliekamų darbų zonoje, esant galimybei, užrakinti.

21. Būtina įvertinti elektros įrenginių ir aukštos įtampos laidų, esančių atliekamų darbų zonoje, keliamą pavojų.

22. Kopėčios turi būti statomos taip, kad į paviršių remtūsi kojelėmis, o ne pakopomis ar skersiniais.

23. Negalima statyti kopėčių ant slydžių paviršių (pavyzdžiui poliruotų arba žymiai užterštų kietų paviršių), kol papildomomis priemonėmis nebus užtikrinta, kad kopėčios neslystų, o užteršti paviršiai nebus švarūs.

24. Naudoti tik pakankamo aukščio kopėčias. Kopėčios, kuriomis lipama į darbo vietą,

turi būti pakankamai ilgos, kad kyšotų (nemažiau kaip 1 metras) virš paaukštinimo, ant kurio reikia užlipti.

Kopėčių naudojimas:

25. Draudžiama viršyti leidžiamą maksimalią apkrovą skirtą to tipo kopėčioms (pažymėta ant kopėčių).

26. Stovint ant kopėčių negalima toli persisverti. Stovėjimo aukštį parinkite taip, kad diržo sagtis / pilvo vidurys būtų tarp kopėčių vertikalių sijų, o pėdos būtų ant vienos pakopos.

27. Esant dideliame aukščiui, nenulipinėti nuo atremiamų kopėčių, prieš tai neužtikrinus papildomos apsaugos, pavyzdžiui kopėčių užtvirtinimo arba panaudojimo atitinkamo įrenginio, užtikrinančio kopėčių stabilumą.

28. Nenaudoti laisvai stovinčių skečiamųjų kopėčių, norint užlipti ant kitų paviršių.

29. Nenaudoti kopėčių darbui lauke, esant blogoms oro sąlygoms, pavyzdžiui pučiant stipriam vėjui.

30. Atliekant darbus susijusius su elektra, nenaudoti kopėčių pagamintų iš elektros laidininkų.

31. Lipti ir leistis kopėčiomis galima tik atsisukus veidu į jas.

32. Lipant ir leidžiantis kopėčiomis būtina tvirtai jų laikytis.

33. Lipant kopėčiomis būtina naudoti tam tinkamą avalynę.

34. Daiktai, kurie naudojami lipant kopėčiomis, turi būti lengvi ir patogūs naudoti.

35. Dirbant ant kopėčių, būtina laikytis viena ranka, o jei nėra galimybių tai daryti - imtis papildomų apsaugos priemonių.

36. Prie kopėčių gali būti tvirtinami tik originalūs priedai, pagal gamintojo pateiktas instrukcijas.

Saugos reikalavimai naudojant kopėčias

1 pav.

Lipant ir leidžiantis kopėčiomis vadovautis „trijų taškų“ taisykle – liesti kopėčias abiem kojom ir ranka arba abiem rankom ir viena koja

2 pav.

Lipant laiptais draudžiama nešti sunki didelių gabaritų krovinius

3 pav.

Leidžiama dirbti ne aukščiau kaip ant trečio skersinio pakopos

Specifiniai atremiamų kopėčių naudojimo reikalavimai

37. Nelipti ant trijų viršutinių atremiamų kopėčių pakopų (3 pav.).

38. Atremiamosios kopėčios, naudojamos patekti į aukštesnį lygį, turi būti pailgintos bent 1 m virš užlipimo vietos.

4 pav. Kopėčias būtina pailginti virš užlipimo vietos

39. Ant atremiamų kopėčių negalima dirbti:

39.1. jei dėl esamų ar naudojamų medžiagų ir darbo metodų kyla papildomi pavojai, pvz., darbai su rūgštimis, šarmais, karštu bitumu ir kt.;

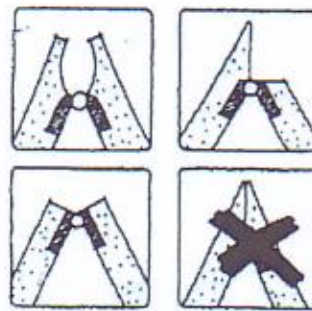
39.2. mašinos ir prietaisai, valdomi abiem rankomis, pvz., rankinės mašinos, aukšto slėgio valymo prietaisai ir kt.

Specifiniai skečiamųjų kopėčių naudojimo reikalavimai

40. Nelipti ant dviejų viršutinių skečiamųjų kopėčių pakopų, jei kopėčios neturi stovėjimo aikštelės ir turėklų/ kelių atramos.
41. Nelipti ant keturių viršutinių skečiamųjų kopėčių, su išstumta trečia dalimi, pakopų.
42. Skečiamos kopėčios turi turėti blokavimo įrenginį, neleidžiantį joms išsiskleisti.
43. Skečiamosios kopėčios turi būti iš abiejų pusių saugiai pritvirtintos grandinėmis ar tekstiliniaisi diržais, kad jas pastačius ilginiai neišsiskleistų (5 pav.).
44. Skečiamųjų kopėčių viršutiniai galai turi nesiliesti vienas su kitu (6 pav.).

5 pav. Skečiamųjų kopėčių tvirtinimas

6 pav. Skečiamųjų kopėčių viršutinių galų sujungimas

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

45. Krintant nuo kopėčių reikia stengtis nukreipti kojas žemyn ir bandyti panaudoti kojų amortizacines savybes.
46. Lūžus arba darbo metu neleistinai įtrūkus kuriai nors kopėčių konstrukcijos daliai, darbus reikia nedelsiant nutraukti ir apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.
47. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar gedimas, nedelsiant nutraukti darbus, pasitraukti pačiam iš pavojingos zonos ir apie tai informuoti tiesioginį vadovą.
48. Pasijutus blogai (pakilus kūno temperatūrai, pajutus ūmius ligų požymius) apie tai pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.
49. Atsitikus kitiems nenumatytiems atvejams, nusiraminti, nepanikuoti. Perspėti kitus darbuotojus apie esančią grėsmę ir pasišalinti iš pavojingos zonos bei apie tai informuoti tiesioginį vadovą.

**VI SKYRIUS
DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ**

50. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama: sudėti įrankius, inventorių, naudotus įrenginius į tam skirtą vietą. Pašalinti susidariusias atliekas į tam skirtą vietą.

51. Išvalyti kopėčių pakopas nuo purvo, tepalo, cheminių medžiagų ar kitų nešvarumų.

52. Kopėčias pastatyti į joms skirtą vietą.

53. Informuoti tiesioginį vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

INSTRUKCIJĄ PARENGĖ:

UAB „VERSLO ALJANSAS“ (302327605)